

Az ember indulás előtt böngészi a világtlaszt, és alig leplezett izgalommal nézegeti: Hát hol is van az az Ázsia?

Régmúlt földrajzórák, napi újsághírek, világutazók elbeszélései és közhelyek kavarognak emberünk fejében. Mígnem egyszer csak azon kapja magát, hogy egy jó félnapos repülőút után már meg is érkezett.

Innen kezdve aztán nincs menekvés: a meglepetések, új információk mérhetetlen özöne, az emberek, szokások, kultúrák mássága, az európai kultúra sajátos jelenléte, az ételek, mosolyok, templomok, tájak számunkra titokzatos és csábító világa elragad, és nem engedi, hogy ugyanazok maradjunk, mint annak előtte. Ez történik egy átlagos „újonccal”, aki először éli át a fenti izgalmakat.

Nem így a Magyar Állami Hangversenyzenekar tagjainak nagy részével, hiszen ők már a hetvenes évek közepe óta rendszeresen járnak Japánba, és Dél-Koreában is megfordultak már; így túl vannak az első megrázkódtatásokon.

Igen, megrázkódtatásokon, mert azért közelről átérezni azt, hogy ott, a Távol-Keleten nemcsak a napi időszámításban járnak előttünk kilenc órával, hanem gyakran a XXI. századból integetnek vissza, az azért már-már bosszantó...

Turnén volt tehát az ÁHZ egy hónapon át a „mesés keleten” 1995 november 18-tól december 13-ig. Az utazó rendszerint aggályos gondossággal válogatja össze, mit visz messzi útjára, majd hazatérve sokáig rendezgeti a hozott kincseket, melyek egy része elporlik a napok során, más részük nemzedékeken át őrzi a „nagy kaland” emlékét.

Nézzük, mit vitt az Állami Hangversenyzenekar, és mit hozott haza.

Vitte az európai és magyar kultúrának azt a részét, melynek tolmácsolására mindenkor vállalkozott: remekműveket Mozarttól Bartókiig, Beethovenától Mahlerig, Dvoraktól Kodályig. Társául szegődött a hosszú útra Lukács Ervin és Ránki Dezső is, hogy - mind a zenekar, mind az ottani közönség - régi ismerőseiként általuk még nagyobb rész jusson el a távoli földrészre, abból a nemzetközileg még mindig magasan jegyzett értékből, amit magyar zenekultúrának hívnak.

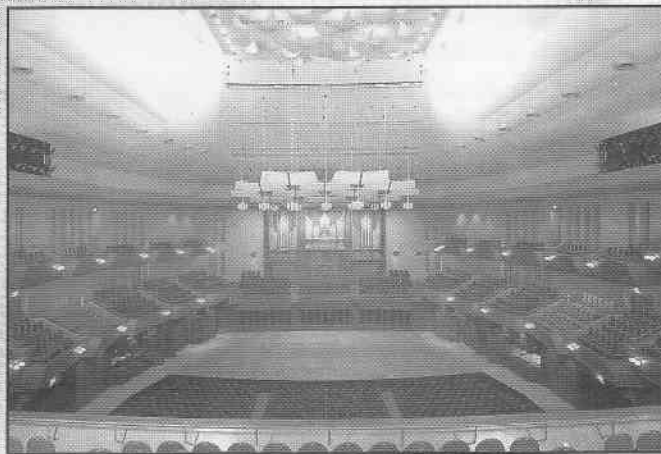
Találkozott persze az együttes helyi muzsikusokkal is - nem is akármilyenekkel!

A turné első állomása Szöul volt. Az átlagos utazó a valamikori háborúra, az „NDK-s megosztottságára”, forrongó, tüntető diákokra, egy jól szervezett olimpiára, újabban politika korrupcióra, valamint meglehetősen minőségű elektronikai cikkekre, autókra gondol Dél-Korea említésekor. Nos, ennek a képnek is ki kell egészülnie. A szemmel látható folyamatos gazdagodás a nyugati civilizáció értékeinek többnyire jó ízléssel megválogatott elsajátításával jár itt együtt, így a Sejong Kulturális Központot kétszer is megtöltő közönség „anyanyelvi szinten” értette Liszt, Bartók, Kodály, Brahms,

Grieg zenéjét. Sőt a két szólista, Sung-ju Lee és Hae-Jung Kim arról is meggyőzte a magyar muzsikusokat, hogy a világ másik sarkán szintén születhetnek olyanok, akik értőn tolmácsolják Bartókot és Grieget.

Ezt kellett tapasztalni a Japánban eltöltött három hét alatt is. Egyáltalán rá kell jönni és emlékezetbe kell vésni, hogy „európai kultúra” birtoklása nemcsak a mi privilégiumunk és legfőképp birtoklásával nem válunk felsőbbrendűvé.

Japán maga amúgy is a csodák és meglepetések országa, miért pont a zene területén ne tartogatna meglepetéseket? Ne pusztán Yo-Yo Mára vagy Seidzi Odzawára, esetleg Kobayashi Ken-ichiróra gondoljunk, meri ők létezésükkel, művészetükkel cáfolnak minden - leginkább a savanyú szőlőtől - rossz ízű előítéletet, hanem azokra a tízezrekre akár,

A JAPÁN HANGVERSENYTEREM

akik a mesés koncerttermeket rendre megtöltötték. Ugyanis saját kultúrájukat, így zenéjüket is megőrizték, azt naponta ápolják, de lelkükben jutott hely a mi magasrendű muzsikánknak is.

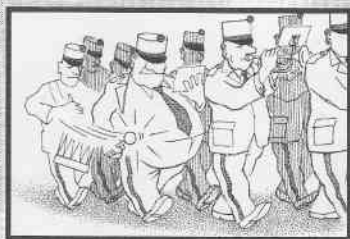
Nincs igazán pontos mércéje a kultúrának, de valamit mutat az a tény, hogy a tizenkilenc koncert egyikén sem tapasztalt téletközi szünetbe senki. Hogy az ÁHZ-nak helyet adó tokiói szállodában egyszerre volt ott a Moszkvai Szimfonikusok, a Kirov-társulat, a Toulousi Kamarazenekar, a London Brass, a Wiener Volkstheater és a MÁV Szimfonikusok Operettvilág Kft. produkciója, és a városban volt Ránki Dezső és Szvjatoszlav Richter. Bejáratott és számunkra gigantikus méretű koncerttermeik mind technikailag, mind akusztikájukat tekintve elsőrangúak. Éves műsortervükre bármelyik rangos európai társuk büszke lehet.

Vagy gondoljunk a Magyar Televízió karmesterversenyé-

re, melyet először Kobayashi mester nyert meg, majd Honna Tetsui, Izaki Masahiro következett a győztesek sorában.

Egyszóval rendkívüli, ahogy ez a nép alig száz év alatt saját magasrendű kultúrájába fogadta és ágyazta be a miénket.

Osakában a három és fél ezres Symphony Hallban Bartók Ránki által tolmácsolt I. zongoraversenye, majd Mahler Kobayashi által dirigált I. szimfóniája után majd negyven per-

cig tapsoltak, vagy a Távol-Kelet Concertgebowjának számító Suntory Hallban ötven percig tombolva ünnepelték két koncertje után az ÁHZ-t főzene-igazgatójával együtt. A legrangosabb japán

lap az Asahi Shinbum december 11-ei számában így írt az egyik ottani koncertről, ahol Mahler III. szimfóniája hangzott el: „Az ÁHZ-ra jellemző lágy hangzás, tiszta és pontos intonáció kiválóan megfelel Mahler III. szimfóniája hangulatához. A művet indító kürtösök nem a ma jellemző harsány, ijesztő, hanem telt, bensőséges hangvétellel nosztalgiát ébresztettek. Elképzelhető, hogy a világon van olyan zenekar, mely esetleg jobb kamarazeneészekből áll, de Kobayashi szuggesztíójával együtt a magyar együttes tökéletesen eleget tett a mahleri természet-harmóniavilág tolmácsolásának.”

Ezután a kritikus, Ryosuko Hatanaka összehasonlítást tesz a korábban ott járt Berlini Filharmonikusok és az ÁHZ között. Többek között megjegyzi: „Míg a berliniek játéka izgalmat, feszültséget keltett, addig az ÁHZ nyugalmat és kiegyensúlyozottságot árasztott”

Jó-jó, mondhatnánk szép dolog a siker, végül is száz ÁHZ-s utazott egy jót, de mit segít ez bajainkon? Ha ilyen kérdés komolyan elhangozna, sejteni lehetne, merre is van az a bizonyos, pejo-

ratív értelemben vett Ázsia. Így csak annyit: Dél-Koreába az ÁHZ távozta után néhány nappal, Tokióba ottani utolsó koncertjekor érkezett meg a magyar kormányküldöttség. Némely politikai vagy pénzügyi tárgyalópartnere esetleg előző nap még a magyar zenekarnak tapsolt, vagy a róluk szóló kritikákat olvasta, a tárgyalás során pedig esetleg arra gondolt, hogy mégsem lehetnek akármilyenek a magyarok, ha ilyen zenekarra is telik a tehetségükből és - az ott különösen nagy becsben tartott - szorgalmukból.

Ha megnézzük végül is, mi maradandót vitt magával az ÁHZ, talán azt a több mint ötvenezer főnyi közönséget kellené faggatóra venni, mely olyan lelkesen és hálával ünnepelte a magyar zenekart.

Meg az együttest meghívó, legnagyobb ottani ügynökséget, a Japán Arts-ot, mely - szemben néhány hazai kritikussal - úgy ítéli meg, hogy az ÁHZ a nemzetközi zenei élet egyik legrangosabb közreműködője, így hosszú távon szeretne vele továbbra is együttműködni. Legközelebb 1998-ban rendez egyhónapos magyar fesztivált az ÁHZ-ra alapozva, az itthon és a nagyvilágban élő legnagyobb magyar művészek közreműködésével.

Ez az elismerés tekinthető talán a legértékesebb kincsnek is, amellyel a Magyar Állami Hangversenyzenekar hazatért.

- kg -

Az ÁHZ Ausztriában

Alig érkezett meg a Magyar Állami Hangversenyzenekar a Távol-Keletről, máris készíthették a zenészek útleveleiket. Ausztriába indultak, ahova a Bartók-év lezárásaként kaptak meghívást.

Állandó első vendégkarmesterük, Fischer Ádám vezényletével először Linzben, a Brucknerhausban, majd Bécsben, a Konzerthausban léptek fel. Linzben a

Cantata Profana, Liszt A-dúr zongoraversenye és a Psalmus Hungaricus hangzott el.

Bécsben szintén a Psalmus és a Liszt-mű, majd a teljes Csodálatos mandarin szólalt meg. A tenor magánzólamokat a hirtelen megbetegedett Daróczy Tamás helyett a bravúrosan beugró Bándi János, a Cantata mélyszólamát Gáti István énekelte. A Liszt-művet az amerikai születésű, de Salzburgban vi-

lágsztárrá avatott Tzimon Barto adta elő. A zenekar társa az oratórikus művekben és a balettzenében a Magyar Rádió méltán ünnepelt énekkara volt.

Az előadások jelentős közönségsikert arattak. A megjelent nagyszámú kritikák a legnagyobb elismeréssel szóltak a magyar előadók hiteles és magas szintű előadásairól.

-kg-